

DD. quod etiam Pelliz. & Bord. extendunt ad recitationem divini Officii, quatenus hoc est unum de observantiis, & praeceptis regularibus, & quatenus consuetudo recitandi est intra, non extra Religionem. Sed eos ad divinum Officium teheri, docent Rodr. Bonac. Gav. Navar. Suarez, & alii; v. n. 427.

1873 Item dicunt, ejectos non teneri ad alia vota præter essentialia, excepto voto de non procurandis, aut acceptandis dignitatibus extra Religionem, quod semper durat, ex Decr. Urb. VIII. die 21. Maii 1635. Suarez autem, & Bonac. volunt, teneri, etiam ad alia vota specialia.

1874 Ejectus per sententiam, si ante ingressum habeat votum simplex Religionis, post ejectionem non tenetur ingredi alium Ordinem ex vi prioris voti; quia fuit extintum per professionem solemnum. Port.

ÆRE ALIENO GRAVATUS,

1875 Qui prius Religionem vovit, teneri ingressum differre, si brevitempore solvere possit; secùs si non possit, nisi intra longum tempus, & cum periculo damnationis. Potens solvere, si ingrediatur, & profiteatur, profectio est illicita, quia contra justitiam creditorum, sed valida, & tunc nec Monasterium tenetur solvere, nec ipse tenetur laborare, aut egredi ad solvendum, Gobat cum aliis tom. 3. de voto num. 29. & sequ. quia professio Religiosa extinguit omne debitum civile. Insuper est æquivalens cessatio honorum: v. à n. 1115. ad 1223.

Q U A R E S.

1876 Laicus quidam Ordinis Minorum fuit pro Novitio admissus ante annum 18. & professionem emisit anno sequenti contra constitutiones Religionis, & Summorum Pontificum Clem. VIII. & innoc. X. præcipientis, ut nullus pro laico approbatur, qui 20. statim sua annum non explevit, & consequenter, quod non profiteatur, nisi post 21. Et quia id fuit scienter factum tam à Novitio, quam à Superiori; ideo quaritur, An sua professio sit nulla, & inde liber à votis?

1877 Navar. & Castill, apud Peyr. de Prel. q. 3. cap. 1. §. 6. num. 160. tenet, talen professionem esse nullam, & ad nil obligare. Quia quando datur alicui potestas ad aliquid faciendum, & simul præscribitur forma, forma non reservata, actus est irritus.

1878 Resp. tamen, laicum, qui post 16. statim annum expletum, licet ante 21. professionem emisit, esse validè professum, &

teneri ad vota, non obstante scientia defectus & Constitutionum, Bord. ref. 121. n. 14. Pelliz. tr. 3. cap. 1. num. 37. Rodr. Port. & alii cum Peyr. quia allatae Constitutiones solum prohibent, non irritant professionem antea factam, nulla enim est apposita clausula irritans, sicut apponit expressè Trident. contra professos ante 16. atatis annum completum, ac proinde ejus professio tenet, juxta illud ex cap. Ad Apostolicam de Regul. Multa facta tenent, qua fieri prohibentur. Tum quia Pontifices cit. expressè id prohibent non in ordine ad validitatem professionis, sed in ordine ad habilitatem ad labores, ad quos pro Monasteriorum servitio laici sunt destinati.

Idem est etiam proportionaliter pro aliis Religionibus dicendum; quoniam extat Declarationis S. C. Concilii 2. Novembris 1582. quam refert Peyr. de Rel. Prel. q. 3. c. 1. §. 6. num. 160. Superior verò, qui scienter admisit, incurrit in poenas contra male recipientes per cit. Pontifices fulminatas.

1879 Ad rationem in oppositum. Resp. formam illam, quod requiratur annum 20. non esse substantialē, sed accidentalem; ac proinde, ejus defectus non invalidat actum, in rebus namque moralibus forma illa dicitur substantialis, sine qua actus valere non potest, in cuius præscriptione ponitur decretum irritans expressè, v. g. irritum decernentes quidquid contra, &c. vel saltem implicitè, v. g. alter fieri non possit: ut inn. 157. Bord. ref. 138 num. 5. forma verò illa dicitur accidentalis; quæ caret allatis clausulis; & cum hoc secundum patet in præmissis verbis Constitutionum; sequitur, quod talis forma non sit substantialis, sed accidentalis; & propterea ejus defectus non invalidat actum.

1880 Hac ratione S. Congr. Conc. cit. pro quibusdam juvenibus ante annum 18. professis in Ordin. Minim. ubi præscribitur, quod recipiantur, dummodo ad minus 18. annum attinquent; sancivit, eorum professionem esse validam, his verbis S. Congr. Conc. censuit professionem istorum esse validam, &c.

INTERPRETATIO VOTI
1881 Est strictè facienda, ut minus obliget, ex cap. Ex partibus, de fontibus. Quia votum est onus, quod homo sibi contra libertatem imponit; unde habet vim legis positiva humana: v. n. 1852.

1882 Pro tollenda autem æquivocatione particula, stritè, & benignè, habeas, quod interpretatio voti fieri debeat stricta voto, benigna voventi; quia strictio est ad favorem voventis, & ut minus eum obliget; adeoque

vota

De II. Præcepto Decalogi. Cap. III.

vota sunt intelligenda secundum proprietatem verborum, communem usum loquendi patriæ, hominum acceptationem, & legum dispositiones.

1883 Qui vovit quotidie quid dare pauperi, si hodie non dat, tenetur illud dare cras, quia hæc fuit intentio rationabiliter interpretativa voventis.

1884 Qui vovit singulis mensibus communicare, non peccat, si perduos, aut tres dies differat: quia parum pro nihilo reputatur; & hæc intentio præsumitur in emissione voti.

1885 Si fuisti in mora, sive inculpabiliter, sive culpabiliter, & inde accidit difficultas notabiliter ex parte materiæ pro executione; non teneris, aut saltē suspenditur votum; quia intentio voventis non præsumitur fuisse de te obligando in eventu talis difficultatis. Gobat tom. 9. de voto num. 246.

1886 Qui Panormi existens vovit se bis visitatum B. Virginem Deprani, non satisfacit, si uno accessu Depranum, ibi bis visitet, sed tenetur ad duos accessus; quia ex communia acceptatione per duas visitationes intelliguntur duo ieiunia, seu duæ peregrinationes, Gobat cit. num. 241.

1887 Panormi incola, qui simul, aut successivè vovit peregrinari Romam, & B. Virginem Laureti, satisfacit, si accedat Romam, & inde Lauretum; quia hæc est intentio tacita voventis. Gobat cit. num. 256.

1888 Votum abstinenti ab ovis, non obligat ad abstinentiam lacticiniorum, nec è converso, nisi expressè comprehendat; quia ova, & lacticinia distinguuntur. Voto audiendi Missam quotidie satisfit, si die festo audias tantum unam, sicut ceteris diebus, quia tua intentio interpretatur, ut nulla dies transeat sine Missa. Votum de recitando Rosarium impletur per tertiam partem, quia hæc nomine Rosarii solet accipi.

1889 Votum jejunandi in pane & aqua obligat sub mortali ab abstinentiam, vini, & aliorum ciborum, nisi excuset parvitas materiæ. At si semel illud fregisti bibendo vīnum, aut comedendo alium cibum, non teneris jejunare juxta formam Ecclesiæ; quia jejunium in pane & aqua promisisti, quod per primam vini potionem, &c. est tibi factum impossibile. Nec impletur per panem coctum cum parva quantitate olei, nec per macherones coctos cum sola aqua, quia in 1. casu, licet materia olei sit parva, non est panis & aqua; in 2. licet sit similis farina, in usu hominum non sunt panis; impletur tamen si panem coquas cum sola aqua, sicuti si panem asces;

1890 Qui emisit votum virginitatis, integritate carnis, voluntariè desperita, adhuc tenetur ad votum; quia virginitas, ex Scoto in 4. dist. 1. q. 6. lit. C, est virtus inclinans ad servandam puritatem mentis, & corporis. Hinc virginitas non distinguitur à castitate perpetua quoad absolutum, nempe prout importat propositum continendi perpetuo, sed so- lū quoad connotatum, nempe prout conno- tat integratatem carnis, & carentiam actus præteriti; adeoque integratatem carnis semel desperita, virginitas, licet non possit obligare quoad connotatum, potest obligare quoad absolutum. Scotus in 4. dist. 31. q. unit. lit. C.

1891 Juvenis studiis applicatus emisit votum Religionis, ex aliquo autem defectu scientiæ non est admissus pro Clerico; vel post votum factus est irregularis, ut non posse ascendere ad Ordines; non tenetur ingredi Religionem in statu laicali; quia votum cefsat, quando notabilis mutatio superveniat, quæ rem promissam in alio statu moraliter diverso constitutat. Et onerosum esset obligare ex voto ad assumendum statum laicalem in Religionem eum, qui poterat esse Sacerdos. Eadem ratione ille, qui in adolescentia vovit Religionem, deinde factus senex, vel debilis, non obligatur ingredi Religionem; quia est notabilis facta mutatio.

Q U A R E S I.

1892 Petrus dives post plures annos conjugis filios desperans, vovit dare maiorem partem bonorum cuiam Ecclesie: at quia post votum filiam suscepit, quarit: An votum teneat?

R Esp. tale votum superveniente filio, cef- fare; 1. quia est notabilis facta mutatio; 2. quia donatio etiam facta Ecclesiæ, superveniente filio, ruit. Suadetur: donatio facta alteri, quā loco pio, ex communi ruit hac ratione; quia nemo præsumitar rem suam alteri donare in casu supervenientis filii, nisi expresserit se non revocaturum, etiam supervenientibus filiis; unde tales donationes semper imbibunt implicitam conditionem: si mihi non sit filius; quæ ratio æquè militat in casu nostro de donatione facta Ecclesiæ, etiam si sit voto aut juramento firmata. Non obstat ratio opinionis oppositæ; quia Ecclesia non succedit loco filiorum, sed in defectu filiorum.

Quod si vivente patre, filius, qui super- venit, moriatur, reviviscit donatio, quia sicut in tali donatione dicitur involvi implicita conditio, si filius non sit; & ideo superveniente filio, donatio exiprat: ita in expiratio- ne dici debet involvi aliam implicitam condi- tio-

tionem: *Si filius superveniens non moriatur vi-*
rente patre, & ideò præmoriante filio, dona-
tio debet resurgere; & quidem talis est affectus
donatoris, ut non velit Ecclesiam privare pro-
missa, nisi intuitu filiorum: v. n. 1899.

Q U A E R E S II.

1893 *Quis emisit votum peregrinandi Romam:*
accidit, ut occasione Jubilai anno 1700. eo acce-
serit, condulcus stipendio à quodam nobili. An
satisfecerit voto?

R Esp. satisfecisse. Gobat tom. 3. de voto
 n. 241. Castropol. tr. 15. disp. 2. punct. 12.
 nn. 9. qui adducunt exemplum de Sacerdo-
 te, qui potest satisfacere Sacro ex voto per
 Sacrum, ad quod tenetur ex stipendio. Ra-
 dio est, quia talis rationabiliter præsumitur
 intentio voventis. Idem dicunt, si accesserit
 recreationis causa, sed animo satisfaciendo
 etiam suo voto.

Quod si voto fuit de accedendo pede-
 ster, & ea occasione famulatus accessit eques-
 ter, non satisfecit, si intentio fuit de patiendo
 molestias itineris pedestris cum intuitu principali
 ad devotionem. Potest tamen petere com-
 mutationem quoad modum eundi pedestri. Sa-
 tisfecit vero, si modus accedendi pedestri fuit
 cum intuitu ad expensas minuendas, & si ad
 devotionem, non tamquam motivum principale,
 sed accessorium, ex intuitu minuendi ex-
 pensas.

Q U A E R E S III.

1894 *Quis post votum peregrinationis mutavit*
locum habitationis plus distante, ita ut peregi-
natio evaserit difficultior. An teneatur ad voto?

R Esp. teneri, si excessus difficultatis sit le-
 vis, putà si in peregrinatione decem
 dierum excessus esset per unum, aut alterum
 diem.

Non teneri autem, si excessus sit notabilis,
 putà per alios tres, aut quatuor dies, quia est
 notabilis facta mutatio ex parte materiae,
 quam si prævidisset, non vovisset. Sed tunc
 suspenditur voto, ita ut, si redeat ad prior-
 rem, aut propinquiore habitationem, teneatur
 ad illud. Gobat cit. n. 245.

E converso, si incipiat habitare in loco
 voti, satisfacit, si è domo ad Ecclesiam vi-
 fitandam pergit, & voto perficit. Gobat
 cit. n. 246.

Q U A E R E S IV.

1895 *Quis vovit visitare D. Rosaliam in monte,*
postea vovit visitare Sanctissimum Crucifixum in
monte D. Rosalia. An utrique voto satisfacere
posse uno alio, seu accessu?

R Esolutio est desumenda ex intentione vo-
 ventis. Si igitur, quando secunda vice
 vovit, cogitavit ad laborem accessus, vel
 utriusque voto diversos dies executionis assi-
 gnavit, certum est, eum non satisfacere uni-
 co accessu: sicut è contra certum est, eum
 satisfacere, si quando secunda vice vovit,
 intendit unico accessu adimplere. At si non
 cogitavit distinctum laborem, tunc (quid-
 quid dicat Diana p. 3. tral. 6. ref. 86.) si vo-
 ta incident eodem die, tunc utriusque satisfa-
 cit unico actu, putà uno accessu. Id possit
 accidere, si visitationem D. Rosalia vovit pro
 die ejus Natalis 4 Septembris, visitationem
 verò Crucifixi pro prima feria sexta Septem-
 bris, & eodem anno dies quarta Septembris
 esset prima feria sexta.

Si autem vota non coincidunt eodem die,
 tunc non satisfacit unico actu, videlicet uni-
 co accessu, quia vota distincta important obli-
 gationes distinctas, adeoque voto superveniens
 distinctum actum exposcit.

1896 Nec obstat dicere, quod unico actu
 auditionis Sacri satisfieri possit duplici præ-
 cepto: quia paritas nobis favet, unica nam-
 que auditione Sacri satisfacimus duplice obli-
 gationi, & præcepto, si coincidunt eodem
 die, ut si die Dominico contingat festum
 Apostoli: minimè, si diverso die. Ita
 in re nostra, qui vovit audire Sacrum quolibet
 die Sabbati, & tunc aliquo Sabbato con-
 tingat festum de præcepto, utique unico Sa-
 cro utriusque obligationi satisfacit: at qui vo-
 vit audire Sacrum non determinando tempus,
 non satisfaciet unica auditione, præcepto,
 & voto, nisi quando vovit, id cogitaverit,
 seu intenderit.

In dubio de distincto labore, & obliga-
 tione, interpretandum est pro distincto labore,
 &c. quia regulariter sic vota distincta emit-
 tuntur.

Q U A E R E S V.

1897 *Quis in periculo naufragii vovit Reli-*
gionem: modo dicit, quod si tunc Sacerdotium
venisset in mentem, hoc, non Religionem vovis-
set. Quid?

R Esp. Gobat tom. 3. de voto n. 308. teneri
 ad voto, si plena consideratione Religionis vovit; non teneri, si periculum fuit
 ita repentinum, & præsens, ut non reliquerit
 illi spatium cogitandi, nisi de Religione, &
 remisse, idque ex defectu plena deliberatio-
 nis, quia ad valorem voti requiritur saltem
 tanta deliberatio, quanta ad peccandum
 mortaliter, ad quod requiritur tantum spatii,
 quantum sufficit ad discernendum inter duo,
 nempe inter bonum, & malum: ita ad votum
 ven-

vendum requiritur tantum spatii, quantum suf-
 ficit ad discernendum inter duo, v. gr. inter Re-
 ligionem, & castitatem, aut saltem inter Reli-
 gionis carentiam: Si tamen consideravit Reli-
 gionem, & ejus rigorem, ac asperitates, dicen-
 dum est validum votum, quia plenè deliberavit.

Q U A E R E S VI.

1898 *Qui vovit ingressum Religionis, si ejus*
frater Panormum veniret: Expellavit decem an-
nis, & frater non venit. An possit nubere?

R Espousio pendet ex dictis à n. 1792. &
 infra de votis reservatis conditionalibus,
 à num. 2009. nam ly s, vel fuit vera condi-
 tio intenta, & ejus amore emissum votum,
 & tunc votum non est reservatum, sed con-
 ditionatum, & post tam longum tempus ca-
 dit, & qui vovit, potest nubere; quia non
 potest rationabiliter præsumi, quod intentio
 voventis fuerit expectare tam longum tempus,
 nisi expisserit, aut nisi circumstantiae sint ta-
 les, ut id suadeant: imò rationabiliter præ-
 sumitur oppositum: nam præsumptio fit ex
 regulariter contingentibus.

1899 Si particula s, valuit pro quanda, uti-
 que votum erit reservatum; sed ejus valor,
 & obligatio non incipit, nisi adveniente tem-
 pore præfixo, aut tempore rationabiliter con-
 formi intentioni voventis.

Dixi: *aut tempore conformi, &c.* quia vel ad-
 ventus fratris fuit intentus, ut causa impulsiva,
 seu per accidens, & tunc tenetur Reli-
 gionem ingredi, aut prævenire, ne postea im-
 pediat, aut reddatur inhabilis, considerata
 aetate voventis, juxta dicta in locis cit. quia
 non liberum, & voluntarium; nam talis con-
 sideratio, & firma adhesio intellectus, est
 actus naturalis potentiae naturalis. Ad quod
 discernendum faciunt dicta à pag. 21. ad 22.
 & infra de peccato mortali.

Q U A E R E S VII.

1900 *Parella, quam facilis ad vovendum,*
nam inconstans, & facilis ad vota violanda,
pœnitudine retrahata confessario suadente, pro-
positus nullum emittere votum inconsulto confes-
sario, vel si quod emitteret eo inconsulto, ir-
ritum fore. Hoc non obstante, votum Religionis
emisit, & paulo post emissi voti juxta morem
pœnituit. Quid respondebit confessarius?

R Esp. Gobat tom. 2. tr. 3. cap. 38. in fine:
 Vel hæc puella, quando vovit, fuit im-
 memor pacti cum confessario initi, vel me-
 mor. Si immemor, votum est nullum; quia
 mutatio voluntatis non debet præsumi, sed
 probari; unde cum hoc non possit probari,
 præsumitur habitualiter permanere voluntatem
 non obstringendi se voto sine approbatione.

Si memor, & plenè consensit, validum est
 votum; quia jam mutatio probatur.

1901 Si pactum fuisset sua vota non subsi-
 stere, nisi à confessario ratificata, utique non
 obligaret votum ante ejus ratificationem: At
 ea fecuta, votum esset reservatum: quia talis
 conditio equivaleret conditioni à natura, vel
 à jure appositæ, juxta n. 1701. At inconstan-
 tia daret causam ad dispensationem. faciliter
 obtinendam.

Dixi: *& plenè consensit.* Prudens enim con-
 fessarius advertere debet, an in tali voto fue-
 rit in puella plenus voluntatis consensus, an
 verò sola intellectus consideratio, & firma
 adhesio in illud, quamvis puella ex errore,
 aut scrupulo appareat voluntatis consensus;
 in hoc namque casu non erit votum, quia
 non liberum, & voluntarium; nam talis con-
 sideratio, & firma adhesio intellectus, est
 actus naturalis potentiae naturalis. Ad quod
 discernendum faciunt dicta à pag. 21. ad 22.
 & infra de peccato mortali.

DUBIUM IN VOTIS.

1902 *S I rationabiliter dubites, an voveris,*
 vel juraveris, an fuerit vera promis-
 sio, vel simplex propositum, ad nil teneris,
 quia possidet libertas. Si sis certus de voto, &
 dubites, an impleveris, teneris implere, quia
 possidet votum, utpotè prius: v. à num. 40.

1903 Si sis certus de voto, sed dubites,
 an habueris usum rationis, & perfectam deli-
 berationem, si vovisti ante septennium, non
 obligaris, quia possessio stat pro libertate, &
 in illa aetate non præsumitur sufficiens deli-
 beratio. Si post septennium, obligaris, quia
 possessio stat pro voto: nam tunc præsumitur
 usus rationis, nisi constet oppositum.

1904 Si dubites de materia, teneris ad alte-
 ram partem; potestamen eligere, quod minus
 est;